

S T U D I U M

UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY JANOWIEC KOŚCIELNY powiat nidzicki woj. warmińsko-mazurskie

CZĘŚĆ II

KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

Rok 2000 - 2001

Uchwała nr
Rady Gminy Janowiec Kościelny
z dnia

**w sprawie uchwalenia Studium Uwarunkowań i Kierunków
Zagospodarowania Przestrzennego Gminy**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 5 i art. 67 Ustawy z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. nr 13 z 1996 r. poz. 74 z późniejszymi zmianami) oraz art. 6 Ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym z 7 lipca 1994 r. (jednolity tekst Dz. U. nr 15 z 1999 r. poz. 139 z późniejszymi zmianami) **Rada Gminy w Janowcu Kościelnym postanawia co następuje:**

§ 1.

Uchwalić Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy Janowiec Kościelny zwanego w dalszej części Uchwały „Studium”.

W skład opracowania wchodzi:

- I - Uwarunkowania i diagnoza stanu zagospodarowania przestrzennego gminy – część tekstowa i plansza graficzna 1:10 000;
- II - Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy – część tekstowa i plansza graficzna 1:10 000.

Ustala się, iż część I Studium stanowi materiał informacyjny i nie podlega uchwaleniu. Przedmiotem uchwalenia jest część II Studium – tekst stanowiący załącznik nr 1 oraz plansza graficzna będąca załącznikiem nr 2 do niniejszej Uchwały.

§ 2.

Ustala się, że Studium jako akt kierownictwa wewnętrznego pełnić będzie funkcję instrumentu koordynowania wydawanych przez gminę rozstrzygnięć uznaniowych, wytyczać będzie kierunki rozwiązań dla planów miejscowych i granice uwzględniania interesów podmiotów uczestniczących w procesie planowania miejscowego.

§ 3.

Z tytułu niniejszej Uchwały Przewodniczący Zarządu Gminy w Janowcu Kościelnym zobowiązany jest do:

- a) przechowywania oryginału Studium,
- b) udostępniania Studium do wglądu oraz udzielania informacji zainteresowanym osobom i jednostkom organizacyjnym,
- c) przeprowadzania oceny zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy i przedstawienia Radzie Gminy wyników tej oceny co najmniej raz w okresie kadencji.

§ 4.

Wykonanie Uchwały powierza się Zarządowi Gminy w Janowcu Kościelnym.

§ 5.

Uchwała wchodzi w życie z dniem jej podjęcia i podlega ogłoszeniu w sposób zwyczajowo przyjęty.

Przewodniczący Rady Gminy

CZĘŚĆ II

KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY JANOWIEC KOŚCIELNY

TEKST USTALEŃ

**Załącznik nr 1 do Uchwały Rady Gminy
Nr z dnia**

Rok 2000 - 2001

ZESPÓŁ AUTORSKI OPRACOWANIA

GŁÓWNY

projektant arch. Wiesława Wiklińska

PROJEKTANT

uprawnienia nr 271/88
Ministra Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa
w zakresie planowania przestrzennego

WSPÓŁPRACA

inż. arch. Jerzy Waściński
uprawnienia nr 268/88
Ministra Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa
w zakresie planowania przestrzennego

mgr Katarzyna Farska

mgr Irena Kotowicz-Borowy

mgr Ewa Lipska-Zajac

techn. Łucja Wiklińska

techn. Zofia Czech

techn. Stanisław Kowalski

SPIS TREŚCI

<u>STUDIUM.....</u>	<u>1</u>
<u>CZEŚĆ II.....</u>	<u>1</u>
<u>Rady Gminy Janowiec Kościelny.....</u>	<u>2</u>
<u>CZEŚĆ II.....</u>	<u>3</u>
<u>I. ROLA I CHARAKTER STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.....</u>	<u>7</u>
<u>1. FUNKCJA PRAWNA STUDIUM.....</u>	<u>7</u>
<u>2. ZADANIA STUDIUM.....</u>	<u>7</u>
<u>3. ODNIESIENIE CZASOWE I OKRES WAŻNOŚCI STUDIUM</u>	<u>7</u>
<u>II. CELE ROZWOJU GMINY</u>	<u>8</u>
<u>III. GŁÓWNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY.....</u>	<u>10</u>
<u>1. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE.....</u>	<u>10</u>
<u>Szanse rozwoju gminy.....</u>	<u>10</u>
<u>2. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE – MOCNE I SŁABE STRONY.....</u>	<u>11</u>
<u>2.1. Uwarunkowania przyrodnicze</u>	<u>11</u>
<u>Słabe strony.....</u>	<u>11</u>
<u>Uwarunkowania kulturowe.....</u>	<u>11</u>
<u>Słabe strony.....</u>	<u>11</u>
<u>niska atrakcyjność miejsc i obiektów o wartościach kulturowych.....</u>	<u>11</u>
<u>Uwarunkowania w zakresie infrastruktury gospodarczej i społecznej.....</u>	<u>12</u>
<u>Słabe strony.....</u>	<u>12</u>
<u>Uwarunkowania w zakresie infrastruktury technicznej i komunikacji</u>	<u>13</u>
<u>Słabe strony.....</u>	<u>13</u>
<u>Uwarunkowania demograficzne</u>	<u>13</u>
<u>Słabe strony.....</u>	<u>13</u>
<u>IV. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO W WYDZIELONYCH STREFACH, OBSZARACH I TERENACH</u>	<u>14</u>
<u><i>Dla sformułowania działań związanych z realizacją podstawowych celów rozwoju dokonuje się trójstopniowego podziału gminy na:</i>.....</u>	<u>14</u>
<u>O B S Z A R Y.....</u>	<u>15</u>
<u>V. OBSZARY OBJĘTE OCHRONĄ NA PODSTAWIE PRZEPIŚCÓW SZCZEGÓLNYCH LUB WSKAZANE DO OBJĘCIA OCHRONĄ ORAZ ZASADY ICH OCHRONY I INSTRUMENTY REALIZACJI POLITYKI NA TYCH OBSZARACH.....</u>	<u>25</u>
<u>1. Zielone Płuca Polski.....</u>	<u>25</u>
<u>2. Zlewnia chroniona.....</u>	<u>26</u>
<u>3. Obszar Chronionego Krajobrazu.....</u>	<u>26</u>
<u>4. Projektowane obszary do objęcia ochroną i ustanowienia formy ochrony.....</u>	<u>26</u>
<u>5. Pomniki przyrody ożywionej.....</u>	<u>26</u>
<u>6. Parki zabytkowe i inne skupiska zieleni objęte ochroną.....</u>	<u>26</u>
<u>7. Ochrona zabytków sztuki sakralnej i sepulkralnej</u>	<u>26</u>
<u>8. Budowle i zabytki ruchome objęte ochroną konserwatorską.....</u>	<u>27</u>

<i>9. Stanowiska archeologiczne.....</i>	<i>28</i>
<i>10. Obszary leśne.....</i>	<i>29</i>
<i>11. Kompleksy gleb chronionych.....</i>	<i>29</i>
<u>VI. KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I KOMUNIKACJI.....</u>	<u>30</u>
<i>1. Zaopatrzenie w wodę.....</i>	<i>30</i>
<i>2. Ochrona zasobów wód.....</i>	<i>30</i>
<i>3. Odprowadzanie ścieków sanitarnych i deszczowych.....</i>	<i>31</i>
<i>4. Gospodarka odpadami.....</i>	<i>31</i>
<i>5. Melioracje.....</i>	<i>32</i>
<i>6. Zaopatrzenie w gaz.....</i>	<i>32</i>
<i>7. Zaopatrzenie w energię elektryczną.....</i>	<i>33</i>
<i>8. Telekomunikacja.....</i>	<i>33</i>
<i>9. Komunikacja.....</i>	<i>33</i>
<u>VII. OBSZARY OBJĘTE OBOWIĄZKIEM SPORZĄDZENIA PLANÓW MIEJSCOWYCH ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.....</u>	<u>35</u>
<u>VIII. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH I PROGRAMY RZĄDOWE.....</u>	<u>35</u>
<u>IX. MIEJSCOWE P L A N Y ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA TERENIE GMINY JANOWIEC, KTÓRE NIE TRACĄ WAŻNOŚCI PO 30 GRUDNIA 2001 R.....</u>	<u>35</u>

I. ROLA I CHARAKTER STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. Funkcja prawna Studium

Stosownie do art. 6 ust.7 Ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym, Studium nie jest przepisem gminnym i nie stanowi podstawy do wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Nie ma mocy aktu powszechnie obowiązującego; zakres jego obowiązywania jest ograniczony do organów gminy i podporządkowanych jej jednostek organizacyjnych.

O takim charakterze Studium przesądza zarówno podstawa prawna jego stanowienia (ogólna norma kompetencyjna, a nie przepis konkretnie upoważniający), jak i szeroko zakreślony, praktycznie nieograniczony przedmiot regulacji. Studium zawiera normy określające kierunki działania organów i jednostek pozostających w systemie organizacyjnym aparatu gminy. Jest aktem kierownictwa wewnętrznego.

2. Zadania Studium

Zadaniem Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest określenie polityki przestrzennej – ogólnych kierunków i zasad zagospodarowania przestrzennego gminy, wyrażających tę politykę.

Istnieje obowiązek uwzględniania w studium uwarunkowań, celów i kierunków polityki przestrzennej państwa na obszarze województwa, chodzi tu o uwarunkowania wynikające z wartości przestrzeni, w jej wieloprzestrzennym wymiarze, a także o uwarunkowania wynikające z konieczności lokalizacji na obszarze gminy zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych.

Studium będzie jednym z instrumentów działalności organów gminy, w zakresie lokalnych przedsięwzięć służących realizacji celów publicznych, a także dokumentem, na podstawie którego następować będzie koordynacja wielu, związanych z zagospodarowaniem terenów, działań podejmowanych na obszarze gminy.

Studium nie będąc przepisem gminnym, będzie dokumentem, na podstawie którego określona będzie kolejność stosowania przepisów gminnych (planów miejscowych).

3. Odniesienie czasowe i okres ważności Studium

Polityka przestrzenna sformułowana w Studium odnosi się zarówno do dalekich jak i bliskich horyzontów czasu. Pokazuje drogę prowadzącą do celów osiągalnych w dalszej przyszłości, a na tym tle sposoby, środki i instrumenty możliwe do zastosowania w okresie najbliższym i cele realne osiągalne w tym okresie.

Uchwalone Studium nie będzie miało określonego terminu ważności. Z charakteru jego ustaleń wynika, że raz sporządzone, aktualizowane w miarę potrzeby w niezbędnym zakresie, powinno mieć długi żywot. Sytuacja w której występuje potrzeba aktualizacji Studium to : rozpoznana zmiana uwarunkowań która powinna skutkować zmianą Studium tak, aby było ono zawsze aktualną podstawą prac planistycznych. Pod pojęciem uwarunkowań rozumie się tu wszelkie czynniki mające wpływ na rozwój i kierunki zagospodarowania gminy – społeczne, ekonomiczne, przyrodnicze, kulturowe i inne.

Stabilność ustaleń Studium jako podstawy sporządzania planów miejscowych jest jednym z podstawowych warunków osiągnięcia pozytywnych efektów w kształtowaniu ładu i ochronie środowiska.

II. CELE ROZWOJU GMINY

Wielokierunkowe rozpoznanie dotychczasowego rozwoju Gminy przeprowadzone metodą analizy SWOT w celu postawienia diagnozy stanu zagospodarowania, pozwoliło na identyfikację grup problemów wymagających rozwiązania. Sformułowano je jako kierunki rozwoju Gminy oraz sposoby prowadzące do ich osiągnięcia, poprzez sformowane cele główne i strategiczne.

Uczestnikami tych działań będą organizacje, instytucje, osoby prawne i fizyczne. Najważniejszym jednakże uczestnikiem polityki jest społeczność lokalna. Od zaakceptowania przez nią celów i sposobów ich realizacji zależy powodzenie rozwoju Gminy.

Jako główny cel rozwoju Gminy Janowiec Kościelny przyjmuje się osiągnięcie wszechstronnego rozwoju obszaru zapewniającego poprawę życia mieszkańców, ograniczenie strefy ubóstwa i bezrobocia, przy zachowaniu równowagi między aktywnością gospodarczą a ochroną środowiska przyrodniczego i kulturowego.

Realizacja założonego kierunku rozwoju Gminy wymaga sprecyzowania celów głównych i strategicznych oraz zachowania między nimi właściwych relacji.

Za cele głównie uznaje się:

1. **Cele ekonomiczne** wyrażające się w kształtowaniu sfery ekonomicznej życia społeczności lokalnej, tworzeniu mechanizmów stymulujących wszechstronny rozwój gospodarczy gminy zapewniający obniżenie bezrobocia, tym samym wzrost dobrobytu mieszkańców. Dochodzenie do celu głównego wymaga realizacji celów strategicznych, a mianowicie:

- promowania lokalnej przedsiębiorczości,
- kształtowania sprzyjających warunków dla powstawania nowych i średnich przedsiębiorstw oraz drobnej wytwórczości,
- działań proinwestycyjnych m.in. w postaci katalogu ofert, ulg podatkowych, tworzenia puli gruntów komunalnych o znaczeniu strategicznym,
- zwiększenia atrakcyjności turystycznej gminy – eksponowania lokalnych wartości kulturowych, rozbudowy bazy noclegowej i gastronomicznej,
- efektywnego wykorzystywania zewnętrznych źródeł finansowania – współpracy z odpowiednimi instytucjami w przygotowywaniu programów gospodarczych, współpracy z innymi samorządami terytorialnymi w tworzeniu związków na bazie wspólnych korzyści.

2. **Cele społeczne** ukierunkowane na prawidłowe kształtowanie struktury przestrzennej jednostek osadniczych i terenów otwartych, decydującej o warunkach zamieszkania, pracy, obsługi i wypoczynku mieszkańców. Osiągnięcie tego celu wymaga:

- tworzenia ofert lokalizacyjnych pod różnego rodzaju działalność gospodarczą i usługową,
- tworzenia rezerw terenowych pod zabudowę mieszkaniową z jednoczesną rozbudową systemów wodociągowych i kanalizacyjnych,
- wspierania rozwoju kultury fizycznej w szkołach podstawowych,
- podnoszenia standardu szkół,
- zwiększania dostępności do usług zdrowotnych,
- podnoszenia standardów mieszkań,

- podnoszenia bezpieczeństwa obywateli, wspierania działań dla tworzenia wypoczynku oraz organizowania czasu wolnego dzieci i młodzieży, ograniczania patologii społecznych,
- konsolidacji elit wokół wspólnych celów i zadań, wykorzystujących intelektualny potencjał społeczności lokalnej.

3. **Cele przyrodnicze** identyfikujące się z zachowaniem i rehabilitacją wartości przyrodniczych środowiska. Polityka osiągania celów przyrodniczych to przede wszystkim racjonalna gospodarka zasobami środowiska, a więc:

- właściwa polityka przestrzenna na obszarach prawnie chronionych – np. Obszarze Chronionego Krajobrazu,
- ochrona wód powierzchniowych i podziemnych,
- ograniczanie zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł lokalnych,
- renaturalizacja rzek i ochrona terenów nadrzecznych z roślinnością łągową i ruderalną, zachowanie ich w stanie naturalnym,
- podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa,
- **wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii – wiatru, słońca, wody.**

4. **Cele kulturowe** skupiające się na zachowaniu resztek dziedzictwa kulturowego poprzez:

- wzmocnienie opieki konserwatorskiej nad całością dziedzictwa kulturowego gminy,
- właściwe utrzymanie zabytków.

5. **Cele przestrzenne** polegające na wprowadzaniu ładu w zabudowie:

- zabudowa w pierwszej kolejności wolnych terenów plombowych,
- zapewnianie odpowiednich standardów obsługi komunikacyjnej terenów zabudowanych i wyposażenie ich w infrastrukturę techniczną,
- realizacji połączeń gminy z układem dróg krajowych,
- kształtowanie trwałych struktur funkcjonalno-przestrzennych przez wykorzystanie powstałych w procesie historycznym związków między walorami środowiska a dziedzictwem kultury, czego rezultatem są zabytkowe układy urbanistyczne,
- propagowanie wzorców dobrej architektury nawiązujących do tradycji lokalnych, wprowadzanie materiałów budowlanych harmonizujących z krajobrazem, podnoszenie estetyki pojedynczych zagród,
- dążenie do odtworzenia i przekształcenia przestrzeni, nie zaś zajmowania nowych terenów pod zabudowę.

III. GŁÓWNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY

Uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne wynikające ze stanu zagospodarowania oraz aktów prawa obowiązujących na terenie gminy - mocne i słabe strony rozwoju gminy.

1. Uwarunkowania zewnętrzne

Szanse rozwoju gminy	Zagrożenia rozwoju gminy
<ul style="list-style-type: none"> •działania na rzecz integracji z Unią Europejską, •wprowadzenie w życie „Paktu dla rolnictwa i obszarów wiejskich”, •wdrażanie reformy samorządowej, wzrost dochodów gminy, •dalszy spadek stopy inflacji i oprocentowania kredytów, •utrwalanie się przekształceń własnościowych i restrukturyzacji gospodarki, •korzystne przemiany prawne dot. finansów gmin, wzrost udziału gmin w podatkach od osób fizycznych i prawnych, •wdrażanie reformy ubezpieczeń, oświaty, służby zdrowia, •udział gminy w strukturze obszaru funkcjonalnego „Zielone Płuca Polski”, •bezpośredni dostęp do drogi krajowej nr 7. 	<ul style="list-style-type: none"> •nieukształtowana polityka państwa w stosunku do rolnictwa, •utrzymywanie się wysokooprocentowanych kredytów, •brak zainteresowania kapitału zagranicznego inwestowaniem na obszarach wiejskich, •znaczące zwiększenie zadań własnych gminy (oświata, służba zdrowia, opieka społeczna) bez zapewnienia wystarczających środków finansowych, •pogłębiające się niedoinwestowanie sfery budżetowej •bezrobocie, •bariera edukacyjna dla ludności wiejskiej z tytułu obniżającej się zamożności mieszkańców, ograniczonej dostępności do szybko rozwijającego się świata nauki, •rosnące zagrożenie chorobami społecznymi (gruźlica, choroby układu pokarmowego, choroby psychiczne), •rosnąca przestępczość i patologia społeczna, •brak sprecyzowanych do końca zasad członkostwa Polski w Unii Europejskiej i ustanowienia okresów przejściowych dla ujednoczenia poszczególnych dziedzin gospodarki, •niedostosowanie polskiego systemu prawnego do norm europejskich – zmiany prawne będą miały zapewne wpływ na wszystkie dziedziny życia gminy, •zbyt powolne tempo inwestycji drogowych nie nadążające za żywiołowym rozwojem komunikacji, •przestarzałe ustawy (np. prawo wodne), a także rozporządzenia, zarządzenia wewnętrzne, niespójne lub wzajemnie nie skorelowane, •wzrastające wraz z rozwojem demokracji protesty mieszkańców przeciw lokalizacji obiektów o przeznaczeniu ogólnospołecznym, hamujące często procesy inwestycyjne i dochodzenie do odpowiednich standardów zabudowy.

2. Uwarunkowania wewnętrzne – mocne i słabe strony

2.1. Uwarunkowania przyrodnicze

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ● cały obszar gminy znajduje się w granicach obszaru funkcjonalnego „Zielone Płuca Polski”, ● 30% obszaru gminy to Obszar Chronionego Krajobrazu ustanowiony Uchwałą WRN w Olsztynie, ● biologicznie czynne rejonu gminy związane z doliną Orzyca i jego dopływów stanowiące korytarze ekologiczny o randze lokalnej i ponadlokalnej, ● w sieci ECONET-POLSKA gm. Janowiec Koscielny leży na obrzeżu obszaru węzłowego o znaczeniu międzynarodowym, związanego z Puszcą Kurpiowską, w którego granicach wyodrębniono biocentrum towarzyszące rz. Orzyc, ● w granicach gminy znajduje się fragment Ostoi Ptaków o randze krajowej obejmujący skrajną wschodnią część gminy, ● obszary źródliskowe rzek: Dąbrówki, Janówki i Borowianki, ● czyste powietrze i niezdegradowane środowisko przyrodnicze z uwagi na brak lokalnych źródeł emisji, ● bogata rzeźba terenu, ● udokumentowane złoża kruszywa naturalnego Jabłonowo o zasobach 3 306 tys. ton, ● obszar prognostyczny występowania gytii wapiennej, ● zatwierdzone zasoby dyspozycyjne wody 482,7 m³/h wykorzystywane obecnie w ok. 2%. 	<ul style="list-style-type: none"> ● niski wskaźnik bonitacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej wynoszący 57,1 (w 100 stopniowej skali) – aż 43% to grunty orne marginalne dla rolnictwa w kl. V-VI z., ● stosunkowo niska jak na warunki gruntowe lesistość obszaru gminy, ● znaczne rozproszenie kompleksów leśnych, zwłaszcza w północnej i wschodniej części gminy, uniemożliwiające prowadzenie prawidłowej gospodarki leśnej, ● niekorzystne warunki hydrogeologiczne w części południowo-zachodniej – obszary bez użytkowej warstwy wodonośnej, ● zbiorniki wód podziemnych w północnej części gminy o braku izolacji użytkowej warstwy wodonośnej.

Uwarunkowania kulturowe

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ● wysoka tożsamość kulturowa środowiska i regionu, ● silnie zakorzenione tradycje i umiejętności mieszkańców – elementy integrujące społeczność lokalną i wzmacniające inicjatywę. 	<ul style="list-style-type: none"> ● niska atrakcyjność miejsc i obiektów o wartościach kulturowych, ● źle zachowane zabytki budownictwa ogólnego, całkowicie zniszczone zabytki techniki (np. młyny rzeczne), ● gmina słabo rozpoznana archeologicznie.

Uwarunkowania w zakresie infrastruktury gospodarczej i społecznej

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> •sieć zagród rolniczych – warsztatów indywidualnej gospodarki rolnej o zróżnicowanym stopniu nowoczesności i wyposażenia w sprzęt i maszyny rolnicze, •korzystne przekształcenia w strukturze gospodarstw indywidualnych – wzrasta procentowy udział gospodarstw dużych w ogólnej ich ilości, •dobre warunki dla rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego, •korzystne warunki środowiskowe dla produkcji zwierzęcej – chowu bydła mlecznego i trzody chlewnej, <p>Owyszczone zagłębie upraw ziemniaka,</p> <p>Wzrost na przestrzeni ostatnich 10 lat hodowli bydła – (przy utrzymującym się prawie na niezmiennym poziomie podstawowym krów)..</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● monofunkcyjny rozwój obszaru ukierunkowany wyłącznie na produkcję surowca rolnego, brak uzupełniających form gospodarowania jak rzemieślnicze, wiejskie, przetwórstwo, przechowalnictwo, ● spadek na przestrzeni ostatnich 10 lat upraw ziemniaka (aż o 10%), dominacja uprawy zbóż (60% upraw), ● spadek o połowę na przestrzeni ostatnich 10 lat hodowli świń, ● brak uformowanego systemu dystrybucji wyprodukowanego surowca, niekorzystne warunki zbytu produktów rolnych, ● niska zamożność ludności gminy, brak własnego kapitału inwestycyjnego wpływający hamująco na rozwój prywatnej przedsiębiorczości, ● w myśl Rozporządzenia Rady Ministrów z 29 stycznia 1999 r. (Dz. U. Nr 9 z 1999 r. poz. 76) Janowiec Kościelny zaliczony został do grupy gmin zagrożonych szczególnie wysokim bezrobociem strukturalnym, skutkiem czego pauperyzacja obejmuje ponad ¼ ludności, ● postawy roszczeniowe utrwalające bierność mieszkańców wsi ukierunkowaną na „zasiłkowe” wspomaganie bezrobotnych, szczególnie tam gdzie istniały państwowe gospodarstwa rolne, ● zerowy potencjał przemysłowy gminy, ● szacuje się, że ponad połowa istniejącej substancji mieszkaniowej jest dekapitalizowana, wymaga remontów, modernizacji, wyposażenia w instalacje techniczne, ● spadek w ostatnich latach ruchu budowlanego, ● postępująca dewastacja majątku trwałego po państwowych gospodarstwach rolnych, ● niedoinwestowanie w zakresie usług oświaty, służby zdrowia, opieki społecznej, ● niski wskaźnik mieszkań na 1000 ludności – 247,2, niższy od średniej dla powiatu wynoszącej 274,6.

Uwarunkowania w zakresie infrastruktury technicznej i komunikacji

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">wysoki stopień (70%) zwodociągowania gminy,bezpośredni dostęp do nadrzędnego układu drogowego – drogi krajowej nr 7, planowanej do przebudowy na ekspresową	<ul style="list-style-type: none">brak synchronizacji w budowie wodociągów i systemów kanalizacyjnych,brak sieci kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków,nierozwiązany problem gospodarki odpadami komunalnymi – brak składowiska odpadów,gmina nie posiada sieci gazu ziemnego,stan techniczny dróg nie odpowiadający normom.

Uwarunkowania demograficzne

Mocne strony	Słabe strony
	<ul style="list-style-type: none">zaludnienie gminy kształtują te same zjawiska demograficzne, które występują na obszarach północno-wschodniej Polski – bardzo niski przyrost naturalny i ujemne saldo migracji; gmina jest obszarem typowo odpływowym z przyrostem naturalnym zbliżającym się do zera i saldem migracji -46 na 1000 mieszkańców (przy analogicznym wskaźniku dla powiatu nidzickiego -6,1 i woj. warmińsko -mazurskiego -1,2,występujące oznaki deformacji demograficznej – młodzież w wieku 1-17 wynosi ok. 30% populacji (z tendencją malejącą), a więc mniej od progowych 33%,bardzo wysoki wskaźnik obciążenia demograficznego wynoszący 87,5 osób w wieku nieprodukcyjnym (przed i poprodukcyjny) na 100 osób w wieku produkcyjnym, co jest sygnałem starzenia się ludności gminy,zdeformowana struktura płci – na 100 mężczyzn w 1997 przypadało 106,2 kobiet.

Prognoza demograficzna

Przekształcenia gospodarstw domowych na wsi w prognozie do 2020 r. będą postępowały w kierunku zwiększania się liczby gospodarstw 1 i 2 osobowych, z utrzymującymi się prawie na jednym poziomie gospodarstwami 3 i 4 osobowymi i zdecydowanym zmniejszaniem się liczby gospodarstw domowych ponad 5-osobowych.

Według prognozy gospodarstw domowych 1996-2020 Bolesławskiego, ludność wiejska w byłym woj. olsztyńskim zmniejszy się o ok. 3,9%. Przyjmuje się, że taki spadek wystąpi w gm. Janowiec Kościelny, tzn. liczba ludności w roku 2020 wyniesie ok. 3 500 osób, przy średnim tempie spadku – 0,2% rocznie. W latach 1970-1997 roczne tempo spadku wynosiło – 0,57%. Jeśli tempo spadku ludności nie ulegnie zahamowaniu, a utrzyma się na poziomie z ostatnich lat, to liczebność mieszkańców gminy może spaść do 3 200 osób w roku 2020.

IV. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO W WYDZIELONYCH STREFACH, OBSZARACH I TERENACH

Dla sformułowania działań związanych z realizacją podstawowych celów rozwoju dokonuje się trójstopniowego podziału gminy na:

- *strefy*
- *obszary*
- *tereny*

S T R E F Y

STREFA A Strefa rolniczej przestrzeni produkcyjnej na glebach słabych, z osadnictwem rozproszonym, obejmująca północną i północno – wschodnią część gminy.

Strefa o podwyższonym reżimie ochrony.

W granicach strefy znajduje się:

- fragment Obszaru Chronionego Krajobrazu ustanowiony Uchwałą WRN w Olsztynie.

W zagospodarowaniu Strefy A należy zachować kontynuację produkcji rolnej z wykorzystaniem istniejących warsztatów jakimi są indywidualne gospodarstwa rolne oraz ośrodki po zlikwidowanych państwowych gospodarstwach rolnych z uwzględnieniem:

a) w zakresie budownictwa i architektury krajobrazu:

- działalność inwestycyjną kierować przede wszystkim na tereny przeznaczone pod zabudowę w uprzednio sporządzonych planach zagospodarowania, które uzyskały zgodę na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze,
- zaniechać lokalizacji i rozbudowy obiektów uciążliwych dla otoczenia, mogących powodować dewastację środowiska – gleby, roślinności,
- przestrzegać, aby warsztaty produkcji rolnej zlokalizowane na terenach objętych ochroną lub w ich sąsiedztwie, wyposażone były w urządzenia zapobiegające zanieczyszczeniom środowiska,
- chronić przed zabudową tereny szczególnie cenne pod względem przyrodniczym,
- zabudowę i urządzenia techniczne harmonizować z otaczającym krajobrazem,
- zagrody po likwidowanych gospodarstwach rolnych przeznaczać na letnie domy mieszkalne – drugie domy,
- ograniczyć przekształcanie powierzchni ziemi,
- otoczyć szczególną opieką i ochroną zabytki architektury i przyrody,
- dążyć do zachowania walorów krajobrazowych i dziedzictwa kulturowego wsi,
- rekultywować i denaturalizować obszary zdegradowane w drodze eksploatacji powierzchniowej lub wadliwej melioracji;

b) w zakresie gospodarki leśnej:

- gospodarkę leśną prowadzić wg zasad opracowanych dla lasów w obszarach chronionego krajobrazu oraz zgodnie z ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych,

- objąć szczególną ochroną roślinność łągową,
- zalesić i zadrzewić grunty marginalne dla rolnictwa,
- wzmocnić odporność biologiczną środowiska przyrodniczego przez zachowanie zadrzewień, remiz, poletek żerowych, łągowisk, tras wędrówek zwierzyny przy utrzymaniu ich spójności biologicznej,
- wykluczyć przeznaczanie terenów leśnych pod zabudowę;

c) w zakresie gospodarki rolnej i melioracji:

- zwiększyć małą retencję na rz. Orzyc,
- zaniechać melioracji nadrzecznych kompleksów łąkowych, zachować roślinność łągową w stanie naturalnym,
- dążyć do utrzymania nienawożonych pasów ochronnych gruntu wzdłuż cieków wodnych,
- preferować wykorzystanie rolnicze obszarów zalewowych w formie trwałych łąk i pastwisk,
- zachować w stanie naturalnym ekosystemy leśne, łąkowe, roślinności torfowiskowej,
- wprowadzać ekologiczne i organiczne metody uprawy roślin,
- rozwijać gospodarstwa agroturystyczne.

STREFA B Strefa rolniczej przestrzeni produkcyjnej na glebach średniej jakości z osadnictwem w przewadze rozproszonym obejmująca południową i południowo-zachodnią część gminy.

W strefie B działania ukierunkowane powinny być na kontynuację produkcji rolnej z wykorzystaniem istniejących warsztatów jakimi są indywidualne gospodarstwa rolne oraz ośrodki po zlikwidowanych gospodarstwach rolnych państwowych.

Przekształcenia strukturalne gospodarstw będą zmierzały do łączenia arealów po gospodarstwach upadających, tworzenia gospodarstw rodzinnych, scalania w większe jednostki w drodze wolnorynkowego obrotu ziemią lub ograniczonych przetargów.

Aktywizacja gospodarcza obszaru powinna uwzględniać:

- zrzeszanie się właścicieli gospodarstw rolnych dla koordynowania działań poszczególnych producentów żywności, nawiązywania kontaktów z zewnętrznymi instytucjami, zwłaszcza odbiorcami produktów rolnych,
- dostosowanie kierunku produkcji rolnej do warunków środowiska i zmian koniunkturalnych na rynkach zbytu,
- organizowanie zakładów przetwórczych i przechowalnictwa,
- podejmowanie przedsięwzięć niskonakładowych jak: rolnictwo ekologiczne, drobna wytwórczość.

O B S Z A R Y

W granicach poszczególnych stref wyodrębnia się obszary o następujących funkcjach:

- **obszary upraw polowych,**
- **obszary leśne,**

- *obszary dolinnych ciągów przyrodniczych związanych z ciekami powierzchniowymi i prognostycznym występowaniem torfów,*
- *obszary łąkowo – pastwiskowe,*
- *obszary o szczególnych walorach środowiska przyrodniczego, dla których ustanowiono formy ochrony,*
- *obszary o szczególnych walorach środowiska przyrodniczego do objęcia ochroną,*
- *obszary predysponowane do funkcji rekreacyjnej.*

O ₁ OBSZARY LEŚNE ISTNIEJĄCE I PROJEKTOWANE ZALESIENIA
--

Uwzględniając przyrodnicze, przestrzenne i ekonomiczne uwarunkowania, ustala się potrzebę prowadzenia racjonalnego gospodarowania zasobami leśnymi. Pierwszą skuteczną ich ochroną i planowym działaniem będzie zwiększenie lesistości obszarów przez zalesianie gruntów marginalnych dla rolnictwa, traktując to również jako formę użytkowania ziemi przeciwdziałającą jej odłogowaniu. Realizacja modelu wzrostu lesistości w gminie opierać się będzie na koncentracji zalesień w Obszarze Chronionego Krajobrazu, na terenach wododziałowych oraz terenach marginalnych dla rolnictwa.

Podstawą określenia kierunków działań jest wyznaczenie granicy rolno-leśnej, która wskaże główne zwarte kompleksy leśne, łącząc je w przestrzenne układy przyrodnicze w skali gminy, w powiązaniu w regionem. W układy te powinny być włączone grunty opanowane sukcesją naturalną gatunków drzew i krzewów, między innymi na torfowiskach, zwiększające tym samym powierzchnię obszarów biologicznie czynnych i różnorodność krajobrazu.

Ustala się następujące kierunki działań na obszarach leśnych:

- kształtowanie wielofunkcyjnych, bogatych pod względem składu gatunkowego i struktury zespołów leśnych na wzór zbiorowisk naturalnych,
- zakładanie upraw leśnych zgodnie z naturalnym kierunkiem hodowli, dążąc do restytucji ekosystemów leśnych,
- preferowanie różnorodności ekosystemów leśnych zgodnie z uwarunkowaniami środowiskowymi,
- restytucja i ochrona lasów łęgowych,
- zachowanie w stanie naturalnym śródleśnych bagien, trzęsawisk, torfowisk,
- przy zalesianiu gruntów porolnych i nieużytków pozostawianie istniejącego zadrzewienia, oczek wodnych, a nawet sukcesji naturalnej bez ingerencji człowieka,
- wydłużanie wieku rębności lasów,
- wyznaczanie enklaw śródleśnych dla realizacji pojedynczych zabudowań lub małych skupisk zabudowy mieszkaniowej letniskowej – drugich domów,
- wprowadzanie zadrzewień śródpolnych, szczególnie w południowej części gminy, traktując je jako równoważny z zalesieniami czynnik ochrony i użytkowania przestrzeni produkcyjnej,
- zwiększanie lesistości zlewni jako działania promocyjnego dla zwiększenia jej retencyjności,
- zakładanie w sąsiedztwie głównych kompleksów leśnych gospodarstw leśno-rolnych, w których stosowane będą formy rolnictwa ekologicznego, nastawionych na zakładanie poza ekosystemami leśnymi plantacji drzew szybko rosnących, zapewniających produkcję surowca drzewnego dla potrzeb przemysłu i energetyki.

**O₂ OBSZARY ROLNICTWA EKSTENSYWNEGO NA GLEBACH SŁABYCH
O EKOLOGICZNYM I ORGANICZNYM CHARAKTERZE PRODUKCJI
O PRZEWAŻAJĄCYM HODOWLANYM KIERUNKU PRODUKCJI**

**O₃ OBSZARY ROLNICTWA INTENSYWNEGO NA GLEBACH ŚREDNIEJ
JAKOŚCI O PRZEWAŻAJĄCYM ROŚLINNYM KIERUNKU PRODUKCJI**

Kierunki działań na obszarach rolniczych powinny zmierzać do:

- zmiany struktury gospodarstw w kierunku scalania i koncentracji ziemi uprawnej,
- wprowadzania rolnictwa alternatywnego i upraw organicznych opartych o nawożenie naturalne, ograniczenie stosowania nawozów sztucznych i środków ochrony roślin,
- dostosowania kierunku produkcji rolnej do warunków środowiska,
- tworzenia warunków podnoszenia kultury agrarnej i wielofunkcyjności rolnictwa z zachowaniem równowagi ekologicznej środowiska,
- podejmowania przedsięwzięć niskonakładowych takich jak przechowalnictwo płodów rolnych, drobna wytwórczość itp. w celu przełamania monofunkcyjności rolnictwa,
- tworzenia grup producenckich, wspólnego użytkowania maszyn i urządzeń rolniczych, które mogłyby liczyć na wsparcie budżetu państwa,
- zrzeszania się właścicieli gospodarstw rolnych dla koordynowania działań poszczególnych producentów żywności, nawiązywania kontaktów z zewnętrznymi instytucjami, zwłaszcza odbiorcami produktów rolnych,
- tworzenia giełd zdrowej żywności, które mogą wzmocnić pozycję rolników w stosunkach z odbiorcami płodów rolnych, dać możliwość prowadzenia sprzedaży hurtowej wytworzonej żywności,
- wprowadzania preferencji kredytowych dla rolników powiększających gospodarstwa, przejmujących gospodarstwa po rodzicach, bądź zrzeszających się w gospodarstwach rodzinnych itp.
- modernizacji, unowocześniania i wzbogacania o nowe funkcje zagród rolniczych , które nadal będą podstawowym warsztatem pracy w rolnictwie, użytkowanym w harmonii ze środowiskiem, z uwzględnieniem form gwarantujących dbałość o architekturę krajobrazu,
- przekształcenia zagród po likwidowanych gospodarstwach na letnie domy mieszkalne,
- zalesienia gruntów marginalnych dla rolnictwa, zarówno większych kompleksów wyznaczonych granicą rolno-leśną, jak również drobnoobszarowych poza granicą rolno-leśną,
- ochrona i wprowadzanie roślinności śródpolnej i przydrożnej.

Szansą dla obszarów rolniczych - szczególnie w strefie A charakteryzującej się słabymi warunkami dla produkcji rolnej - jest turystyka wiejska i agroturystyka. Rozwijanie agroturystyki jest zarazem kreowaniem przedsiębiorczości oraz tworzeniem innego sposobu życia i pracy. Rozwój agroturystyki jest też jedną z form wielofunkcyjnego zagospodarowania obszarów wiejskich, umożliwiającą przede wszystkim tworzenie dodatkowych źródeł dochodu.

Turystyka wiejska, której domeną jest przestrzeń, bliskość natury i swoboda poruszania się, ma w gminie Janowiec Kościelny doskonale zaplecze w postaci:

- ciszy, spokoju, stosunkowo niewielkiego ruchu,
- możliwości kontaktu z mało zmienionym i zanieczyszczonym środowiskiem przyrodniczym,
- możliwości korzystania ze zdrowej żywności, podpatrywania jej produkcji.

Rozwój agroturystyki wpływać będzie na rozwój społeczno kulturalny obszarów wiejskich, a przede wszystkim wiązać się będzie z :

- zwiększeniem aktywności społeczności wiejskiej,

- integracją środowiska wiejskiego i współpracy w realizacji przedsięwzięć turystycznych,
- rozwojem samorządności lokalnej w powiązaniu z celami ponadlokalnymi,
- ponownym zainteresowaniem zabytkami i tradycjami wsi, które sprzyja zachowaniu dziedzictwa kulturowego, promocją kontaktów kulturowych, wzajemnego zrozumienia i współpracy pomiędzy turystami a mieszkańcami wsi,
- kontaktem z innymi wzorcami kultury,
- rozwojem osobowości mieszkańców wsi,
- poprawą jakości życia społeczności wiejskiej,
- a dla turystów cele społeczne wiążą się przede wszystkim z kontaktem z miejscową ludnością i poznaniem kultury regionu, a czasem również jej przyswajanie.

O₄ OBSZARY ŁĄKOWO-PASTWISKOWE ZWIĄZANE Z CIEKAMI POWIERZCHNIOWYMI I PROGNOSTYCZNYM WYSTĘPOWANIEM TORFÓW

Obszary te tworzą bogactwo korytarzy ekologicznych o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym. Kierunki działań na tych obszarach powinny zmierzać do pozostawienia ich w stanie naturalnym lub zgodnym z ich obecnym zagospodarowaniem, tzn. w postaci łąk i pastwisk. W sposobie użytkowania uwzględnić należy:

- utrzymanie zakazu wydobywania torfu,
- zaniechanie przeprowadzania melioracji odwadniających oraz innych prac mogących obniżyć poziom wód gruntowych,
- objęcie ochroną łągów przystrumykowych, pojedynczych samotnych drzew, zakrzewień miedzowych, kamionek,
- ograniczenie zanieczyszczeń powierzchniowych przez optymalne stosowanie nawozów mineralnych i organicznych,
- obudowę tych ekosystemów kompleksami leśnymi, odbudowując tym samym korytarze migracji gatunków.

O₅ OBSZARY ŁĄKOWO-PASTWISKOWE

Obszary, które poza funkcją rolniczą uzupełniać będą ciągi powiązań przyrodniczych o znaczeniu lokalnym. Działania w obszarach tych powinny koncentrować się na:

- zachowaniu naturalnych kompleksów łąkowych,
- ochronie roślinności łąkowej i przystrumykowej dającej schronienie drobnej zwierzynie,
- wykorzystaniu zabudowy roślinnej wzdłuż cieków wodnych dla poprawy obiegu wody w zlewni rolniczej oraz ograniczania okresów nadmiaru wody i jej niedoborów.

O₆ OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

Obszar o walorach przyrodniczych rangi ponadlokalnej obejmujący wschodnią i północno-wschodnią część gminy. Zasady gospodarowania w Obszarze odpowiadają ustaleniom sprecyzowanym dla Strefy A.

Obszar Chronionego Krajobrazu pokrywa się częściowo z korytarzem ekologicznym o znaczeniu krajowym, będącym częścią krajowej sieci ekologicznej ECONET-POLSKA. Koncepcja tej sieci, której opracowanie zainicjowała Międzynarodowa Unia Ochrony Przyrody

zmierza do objęcia ochroną najcenniejszych ekosystemów w skali europejskiej jako systemu ochrony dziedzictwa przyrodniczego Krajów Wspólnoty Europejskiej. Według tejże koncepcji Janowiec Kościelny leży na obrzeżu obszaru węzłowego o znaczeniu międzynarodowym związanego z Puszcą Kurpiowską. W jej granicach znajduje się część biocentrum towarzyszącego rz. Orzyc.

O₇ OSTOJA PTAKÓW O RANDZE KRAJOWEJ - OBSZAR O WARTOŚCIACH PRZYRODNICZYCH RANGI PONADLOKALNEJ - wymagający określenia formy ochrony
--

W granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu znajduje się fragment Ostoi Ptaków (od wsi Smolany do wsi Krusze) związany z doliną Orzyca. Są to zabagnione tereny z wyrobiskami potorfowymi, porośnięte zaroślami wierzbowymi, trzcinowiskami i olszynami.

Działania w tym terenie zmierzają do ochrony ptaków poprzez:

- ochronę przed bezpośrednim prześladowaniem,
- ochronę siedlisk, drogą tworzenia obszarów ochronnych,
- ochronę krajobrazu przez regulowanie działalności gospodarczej zmieniającej siedliska i krajobraz wraz z promocją tradycyjnych sposobów użytkowania ziemi i utrzymania różnorodności biologicznej,
- ochronę terenów przed odwodnieniem.

Ostoję Ptaków nie oznacza, że obszar powinien być objęty ścisłą ochroną. Na terenach tych działalność gospodarcza nie koliduje z celami ochrony. Należy dążyć do podtrzymania istniejącego sposobu zagospodarowania eliminując zanieczyszczenia wód, powietrza i gleby.

Dla spełnienia warunku określenia formy ochrony dla Ostoi powinna być opracowana strategia jej ochrony, w sposób szczególny konkretyzująca wykluczenia, określająca warunki graniczne oraz funkcje poszczególnych fragmentów terenu.

O₈ - O₁₃ OBSZARY O WALORACH PRZYRODNICZYCH RANGI LOKALNEJ wymagające ustanowienia formy ochrony
--

W granicach gminy występują liczne obszary, które są szczególnie cenne pod względem przyrodniczym i krajobrazowym w skali lokalnej. Są to głównie tereny bagienne dające początek drobnym ciekom, zmeliorowane potorfia, lasy gospodarcze, które pomimo przekształceń zachowały wiele gatunków roślinności leśnej, łąkowej i torfowiskowej, tworzące bogactwo nisz ekologicznych. Wymagają one pozostawienia w stanie naturalnym, ewentualnie przeprowadzenia prac ratowniczych.

Wskazuje się na potrzebę ustanowienia dla niektórych z nich formy ochrony, najmniej kłopotliwej dla właścicieli gruntów, jaką jest użytek ekologiczny. Wśród tych obszarów należy wymienić:

- Q₈** - na południe od wsi Safronka bagno częściowo zmeliorowane z oczkiem wodnym,
- Q_{9,10}** - obniżenia bagienne z oczkami wodnymi k. wsi Leśniki dające początek dopływom rz. Dąbrówki,
- Q₁₁** - system drobnych zbiorników wodnych k. wsi Napierki,
- Q₁₂** - bagno na południe od wsi Jabłonowo-Adamy dające początek ciekowi bez nazwy będącego dopływem Dąbrówki,

Q₁₂ - zespół zbiorników wodnych między Bukowcem Wielkim a Waśniewem Gwoździe.

Gmina Janowiec Kościelny jest niezwykle bogata w różnorodne formy ukształtowania powierzchni, bogactwo ekosystemów zbliżonych do naturalnych w pradolinie Orzyca i jego dopływów. Dla właściwego zdefiniowania działań zmierzających do ochrony tych wartości właściwe byłoby sporządzenie dla obszaru gminy inwentaryzacji przyrodniczej waloryzacji zasobów środowiska.

Q₁₄ - OBSZAR ŹRÓDLISKOWY RZEKI DĄBRÓWKI

Q₁₅ - OBSZAR ŹRÓDLISKOWY RZEKI JANÓWKI

Q₁₆ - OBSZAR ŹRÓDLISKOWY RZEKI BOROWIANKI

Obszary o walorach przyrodniczych rangi lokalnej. Gospodarowanie na tych obszarach powinno uwzględnić:

- sprzyjanie zachowaniu naturalnych cech siedlisk hydrogenicznych (bagien) poprzez odejście od stosowania zabiegów mogących obniżyć poziom wód gruntowych.
- Zaniechanie zabiegów prowadzących do zmiany formy ukształtowania terenów,
- nie przeciwdziałanie naturalnej sukcesji roślinności,
- wykluczenia powstania zanieczyszczeń powierzchniowych i punktowych gleby, wód i powietrza.

O₁₇ - LOKALNE ZASOBNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH

Obszary o wydajności użytkowej warstwy wodonosnej 40 – 100 m³/h, które należy chronić przed zanieczyszczeniami powierzchniowymi.

Zbiorniki, które nie posiadają odpowiedniej izolacji użytkowego poziomu wodonosnego należy zaniechać gnojowicowania oraz unikać lokalizacji inwestycji mogących pogorszyć stan środowiska, ewentualnie ich realizację zastrzec wykonaniem szczególnych zabezpieczeń.

O₀ - OBSZARY PREDYSPONOWANE DO FUNKCJI REKREACYJNEJ

Obszar całej gminy posiada walory środowiska atrakcyjne dla wypoczywających. Działania powinny więc zmierzać do wykreowania gospodarki turystycznej, będącej kierunkiem najbardziej niskonakładowym dla aktywizacji gospodarki w gminie Janowiec Kościelny.

Do osiągnięcia tego celu powinno dochodzić poprzez:

- poprawę infrastruktury komunalnej (transport, zaopatrzenie w energię, gospodarka odpadami, ściekami, woda itp.),
- rewaloryzację obiektów zabytkowych – dworów, zabytkowych domów i innych obiektów,

- zachęcanie do adaptacji na cele turystyczne niewykorzystanych przez rolnictwo obiektów,
- realizację zabudowy w harmonii z krajobrazem i lokalnym środowiskiem,
- polepszenie jakości istniejących walorów turystycznych i ich zdolności przyciągania,
- tworzenie bazy noclegowej w oparciu o istniejącą zabudowę mieszkaniową,
- tworzenie rynku zbytu zdrowej żywności,
- rozwijanie małego (często domowego) przetwórstwa spożywczego i gastronomicznego,
- rozwój różnego rodzaju usług związanych z turystyką,
- weryfikację rozwiązań komunikacyjnych pod kątem obsługi ruchu turystycznego,
- zapewnienie pełnego bezpieczeństwa wypoczywających,
- prawidłowy rozwój funkcji turystycznej na określonym obszarze wymaga stworzenia banku informacji o terenach przewidzianych do zabudowy letniskowej lub obiektów do adaptacji na cele letniskowe.

Rozwijanie przedsięwzięć agroturystycznych, podtrzymywanie istniejącego popytu na usługi turystyczne zależy przede wszystkim od samych mieszkańców wsi i ich zainteresowania taką działalnością. Należy dążyć, aby agroturystyka nie ograniczała się jedynie do sprzedaży niepotrzebnych w gospodarstwie gruntów, ale stawała się działalnością, która uzupełniać będzie dochody mieszkańców wsi.

Wsie dla obsługi funkcji rekreacyjnej powinny skupiać usługi podstawowe dla ludności z zakresu handlu, usług żywieniowych i rzemieślniczych oraz pakietu turystycznego. Mogą to być usługi realizowane w powiązaniu z istniejącą zabudową jako tzw. wbudowane lub jako obiekty wolnostojące w koncentracjach zabudowy.

T E R E N Y

Jednostkami podstawowymi dla określenia kierunków zagospodarowania obszaru gminy ustala się tereny o dominujących funkcjach w granicach jednostek osadniczych:

- mieszkaniowej w zagrodach rolniczych i jednorodzinnej nierolniczej z usługami
- użyteczności publicznej
- przemysłowej i składowej i gospodarczej
- stanowisk archeologicznych

TERENY O FUNKCJACH PODSTAWOWYCH W STREFIE A

A ₁ Trząski	Tereny koncentracji zabudowy mieszkaniowej, usług użyteczności publicznej oraz obiektów produkcyjnych i składowych. We wsiach tych pod zabudowę należy wykorzystywać przede wszystkim tereny, które uzyskały zgodę na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze w oparciu o obowiązujące dotychczas plany zagospodarowania.
A ₂ Nowa wieś Dmochy	
A ₃ Połcie Stare	Nowe tereny przeznaczone pod zabudowę powinny być lokalizowane w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy istniejącej, przy drogach wyposażonych w infrastrukturę techniczną. Dla terenów tych należy opracować plany zagospodarowania przestrzennego. Przewiduje się możliwość realizacji
A ₄ Połcie Młode	

A ₅ Smolany	<p>obiektów produkcyjnych i usługowych w powiązaniu z zabudową zagrodową i jednorodziną pod warunkiem jednakże, iż nie będą to obiekty uciążliwe. Istnieją obiekty związane z produkcją rolną i obsługą rolnictwa należy modernizować i rozbudowywać.</p>
A ₆ Szczepkowo Borowe	
A ₇ Skrody	<p>Obiekty produkcyjno-usługowe powinny rozszerzać profil działalności rolniczej, przełamując tym samym monofunkcyjny sposób gospodarowania.</p>
A ₈ Iwany	<p>Chronić należy zabudowę o wartościach historycznych wsi oraz regionalny charakter zabudowy. Postulaty konserwatorskie dotyczą wsi:</p>
A ₉ Szczepkowo Zalesie	<ul style="list-style-type: none"> •Połcie Stare – wieś bogata w stanowiska archeologiczne, na dawnym szlaku handlowym. Należy opieką otoczyć zarówno stanowiska archeologiczne, jak i pozostałości budownictwa drewnianego wykorzystując (szczególnie pustostany) dla rozwoju turystyki pobytowej.
A ₁₀ Kuce	
A ₁₁ Jastrząbki	<ul style="list-style-type: none"> •Połcie Młode – wieś z dużą ilością stanowisk archeologicznych o bogatych zasobach dziedzictwa kulturowego – mieszkańcy niemal wszyscy są potomkami rodów drobnoszlacheckich. Zachowane do dzisiaj tradycje hodowli koni, przy bogatym zapleczu terenów otwartych (łąki nadrzeczne) mogą stanowić doskonałą bazę dla agroturystyki. •Smolany – wieś o bogatych walorach krajobrazowych, bogatych zasobach kulturowych w postaci zabytków architektury i stanowisk archeologicznych, żywo zachowanej tradycji kultury drobnoszlacheckiej ma szczególne warunki dla rozwoju agroturystyki. <p>Szczepkowo Borowe (Pawelki) – wieś o najbogatszych w tym rejonie zasobach dziedzictwa kulturowego. Ochrony i pielęgnacji wymagają domy o tradycyjnej architekturze i charakterystycznych podziałach wewnętrznych. Zachowania wymagają fragmenty typowych dla Poboża murków kamiennych otaczających (do II wojny światowej) każde siedlisko. Rozbudowa wsi powinna uwzględnić zachowanie układu urbanistycznego – archaicznej formy przysiółka placowego - z wyraźnie widocznymi podziałami gruntów w obrębie wsi, wynikających z dziedziczenia. Zachowania i utrwalenia wymaga nazewnictwo wszystkich dziewięciu przysiółków pochodzące od rodu Szczepkowskich.</p> <p>Biorąc pod uwagę bogactwo krajobrazu kulturowego tej miejscowości, powinno ono stać się centrum agroturystyki i edukacji ekologicznej tego rejonu.</p> <p>Większość mieszkańców to potomkowie rodów drobnoszlacheckich. U większości z nich zachowały się tradycje hodowli koni. Atut ten w połączeniu z urozmaiconą rzeźbą terenu i doskonałymi trasami dla przejażdżek konnych mogą być dla rolników impulsem do rozwoju agroturystyki i dodatkowych dochodów.</p>
Tereny otwarte – zabudowa kolonijna	<p>Nie przewiduje się tu w zasadzie powstawania nowych zagród, głównie będą to przebudowy i rozbudowy zagród istniejących, których funkcja powinna być rozszerzona o obiekty związane z przechowywaniem oraz przetwórstwem płodów rolnych.</p> <p>Ustala się iż sporadycznie powstająca nowa zabudowa zagrodowa będzie mogła być realizowana w powiązaniu z użytkami rolnymi, lokalizowana przy istniejących drogach wyposażonych w infrastrukturę techniczną.</p> <p>Oprócz zabudowy zagrodowej przewiduje się możliwość realizacji w zabudowie kolonijnej budownictwa mieszkaniowego jednorodzinne pod warunkiem iż będzie ono lokalizowane przy drogach wyposażonych w infrastrukturę techniczną, w bezpośredniej przyległości do zabudowy istniejącej.</p> <p>Zagrody po likwidowanych gospodarstwach powinny być przeznaczone</p>

	na letnie domy mieszkalne.
Stanowiska archeologiczne	<p>Tereny oznaczone jako stanowiska archeologiczne wymagają dokładnego przebadania. Wszelkie prace ziemne na tych terenach powinny być prowadzone pod nadzorem archeologicznym.</p> <p>O wszelkich przypadkowych znaleziskach należy natychmiast informować Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.</p>

TERENY O FUNKCJACH PODSTAWOWYCH W STREFIE B

B ₁ Janowiec Kościelny	<p>Tereny koncentracji zabudowy mieszkaniowej, usług użyteczności publicznej oraz obiektów produkcyjnych i składowych.</p> <p>Ogólne zasady realizacji zabudowy w jednostkach należy przyjąć analogicznie jak dla terenów koncentracji zabudowy w strefie A.</p> <p>Wieś gminna Janowiec Kościelny oraz wieś wspomagająca Safronka powinny gromadzić usługi użyteczności publicznej poziomu II oraz koncentrować zabudowę mieszkaniową jednorodziną.</p> <p>Postulaty konserwatorskie dotyczą wsi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Janowiec Kościelny – opieki konserwatorskiej wymaga zespół budowli sakralnych oraz cmentarz rzymsko-katolicki. ● Safronka – opieki konserwatorskiej wymaga zespół podworski – budynki gospodarcze, gorzelnia. ● Miecznikowo Sowy, Gołębie, Kołaki – należy dążyć do zachowania istniejących siedlisk drobnoszlacheckich. Starzejące się opuszczone siedliska zamieniać na letnie domy mieszkalne. Walory krajobrazowe, bogactwo stanowisk archeologicznych, żywe jeszcze tradycje kulturowe predysponują tereny do zagospodarowania agroturystycznego. ● Jabłonowo Dyby – w zwartej zabudowie ulicówki wyróżnia się szkoła o formie dworku polskiego zasługująca na ochronę i wykorzystanie dla celów rekreacyjnych. ● Waśniewo Gwoździe – należy objąć ochroną zasoby dziedzictwa kulturowego w postaci obiektów architektury murowanej i drewnianej. W Gwoździach zabezpieczyć przed ostatecznym zniszczeniem pozostałości zabudowań podworskich. ● Zaborowo – kultywowanie miejscowych rzemiosł tradycyjnych takich jak kowalstwo, bednarstwo, wikliniarstwo. <p>Wszystkie wsie w Strefie B podobnie jak w Strefie A mają niezwykle bogate środowisko kulturowe. Wszystkie one bogate są w stanowiska</p>
B ₂ Zabłocie Kanigowskie	
B ₃ Gniadki	
B ₄ Wiłunie	
B ₅ Safronka	
B ₆ Powierz	
B ₇ Napierki	
B ₈ Leśniki	
B ₉ Kołaki	
B ₁₀ Pokrzywnica Wielka	
B ₁₁ Gołębie	
B ₁₂ Cygany	
B ₁₃ Jabłonowo	
B ₁₄ Pawelki	
B ₁₅ Bukowiec Wielki	
B ₁₆ Piotrkowo	
B ₁₇ Waśniewo	

<p>B₁₈ Gwoździe</p> <p>B₁₉ Bielawy</p> <p>B₂₀ Nowa Wieś Wielka</p> <p>B₂₁ Zaborowo</p> <p>B₂₂ Krusze</p>	<p>archeologiczne, świadczące o genezie ich powstania i historii tej ziemi. Wszystkie mają do zaoferowania zdrową żywność, czyste powietrze, nieskażone środowisko gwarantujące zdrowy wypoczynek.</p> <p>Ośrodki gospodarcze byłych państwowych gospodarstw rolnych po restrukturyzacji pełnić będą nadal funkcję zaplecza dla gospodarstw rolnych wielkoobszarowych. Ośrodki te powinny być rozbudowywane o nowe funkcje związane z obsługą rolnictwa, drobną wytwórczością i przechowywaniem produktów rolnych. Alternatywnie mogą one przyjmować nowe funkcje, włącznie z agroturystyką (np. stadniny).</p>
<p>Tereny otwarte – zabudowa kolonijna</p>	<p>Zasady realizacji zabudowy na terenach otwartych w strefie B są analogiczne jak w strefie A.</p>
<p>Stanowiska archeologiczne</p>	<p>Tereny oznaczone jako stanowiska archeologiczne wymagają dokładnego przebadania. Wszelkie prace ziemne na tych terenach powinny być prowadzone pod nadzorem archeologicznym.</p> <p>O wszelkich przypadkowych znaleziskach należy natychmiast informować Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.</p>

V. OBSZARY OBJĘTE OCHRONĄ NA PODSTAWIE PRZEPI- SÓW SZCZEGÓLNYCH LUB WSKAZANE DO OBJĘCIA OCHRONĄ ORAZ ZASADY ICH OCHRONY I INSTRUMEN- TY REALIZACJI POLITYKI NA TYCH OBSZARACH

1. Zielone Płuca Polski

Cała gmina jest włączona w „Zielone Płuca Polski” w ramach dawnego woj. olsztyńskiego.

Podstawowym celem rozwoju ZPP jest dążenie do zachowania i odtworzenia naturalnych walorów środowiska przy stosowaniu umiarkowanych działań społecznych i gospodarczych aktywizujących ten obszar.

Zakładany w strategii ZPP rozwój wielofunkcyjny ekologicznie uwarunkowanego obszaru opiera się na następujących zasadach:

- poprawa stanu środowiska do poziomu wyznaczonego normami europejskimi,
- utrzymanie istniejącej sieci osadniczej w granicach zainwestowania z jednoczesną przebudową gospodarki wodno-ściekowej,
- rozwój usług dla ludności, rolnictwa,
- umiarkowany rozwój turystyki z ukierunkowaniem na formy krajoznawcze,
- dostosowanie kierunku gospodarki rolnej do uwarunkowań środowiskowych,
- ograniczenie chemizacji – nacisk na rolnictwo ekologiczne,
- zmiana struktury hodowli zwierzęcej – dominacja hodowli bydła i drobiu na bazie użytków zielonych,
- ograniczenie arealów podlegających melioracji, położenie nacisku na melioracje ekologiczne odwadniająco - nawadniające,
- maksymalne dolesienia w celu odbudowy i rekonstrukcji ciągów ekologicznych, ochrony cieków oraz zagospodarowania ziem o niskiej jakości,
- racjonalna gospodarka łowiecka o zadaniach hodowlanych,
- dążenie do rozwoju zakładów przemysłowych opartych na miejscowej bazie surowcowej, prowadzenie skutecznych działań dla ograniczenia zanieczyszczeń wód i powietrza.

Instrumenty, które pozwolą na wprowadzenie zasad ekorozwoju obszaru w dobie gospodarki wolnorynkowej to głównie instrumenty ekonomiczne promujące rozwiązania i działania gospodarcze, które są zgodne z walorami środowiska oraz wymogami jego ochrony: ulgi podatkowe, subwencje i tanie kredyty, tworzenie możliwości rekompensat np. dla rolników ograniczających intensywne formy gospodarowania. W obecnej sytuacji finansowej państwa nie należy spodziewać się znaczących instrumentów ekonomicznych, należy więc skupić się w pierwszym rzędzie na tych formach gospodarki, które są zgodne z uwarunkowaniami gminy tradycyjnie przynoszą najlepsze wyniki.

2. Zlewnia chroniona

Cały obszar gminy Janowiec Kościelny podlega umiarkowanej ochronie z uwagi na położenie w zlewni chronionej rz. Narwi oraz w strefie węzła hydrograficznego Orzyca i Nidy.

3. Obszar Chronionego Krajobrazu

W granicach gminy znajduje się fragment Obszaru Chronionego Krajobrazu ustanowiony Uchwałą WRN w Olsztynie. Zasady ochrony i gospodarowania na Obszarze odpowiadają Strefie A.

4. Projektowane obszary do objęcia ochroną i ustanowienia formy ochrony

Na ochronę zasługują ekosystemy zbliżone do naturalnych o cechach m. in. hydrogenicznych, biocenotycznych, fizjocentycznych. W obrębie gminy wyróżnia się następujące obszary, dla których należy ustanowić formę ochrony:

- kompleks torfowiskowo – bagienny w dolinie Orzyca o wartościach przyrodniczych ponadlokalnych z Ostoją Ptaków o randze krajowej,
- obszary źródłiskowe rzeki Dąbrówki, Janówki i Borowianki,
- obszary bagiennie na południe od wsi Safronka, bagna k. wsi Leśniki, oczka wodne k. wsi Napierki, bagna na południe od wsi Jabłonowo-Adamy,
- zespół zbiorników wodnych między Bukowcem Wielkim a Waśniewem Gwoździe.

5. Pomniki przyrody ożywionej

Brak ustanowionych obiektów przyrodniczych pomnikowych nie oznacza, że ich na terenie gminy nie ma. Należy sądzić, iż wykonana waloryzacja przyrodnicza obszaru gminy zdiagnozowałaby należycie stan przyrody i wskazałaby jej najcenniejsze okazy warte objęcia ochroną prawną.

6. Parki zabytkowe i inne skupiska zieleni objęte ochroną

Na terenie gminy brak parków, zespołów podworskich wpisanych do rejestru zabytków. Jedynym obiektem zabytkowym, nie wpisanym do rejestru zabytków są szczątki zespołu dworskiego z przełomu XIX/XX w. we wsi Szczepkowo Zalesie z resztkami parku w postaci fragmentów alei lipowej.

Zły stan zachowania obiektu nie przesądza jednakże o jego wartości kulturowej, historycznej i przyrodniczej w przekształconych obszarach wiejskich.

Zespół ten jest cennym elementem podnoszącym wartość i estetykę krajobrazu, a także identyfikującym miejsca związane z ludźmi i historią Poboża.

7. Ochrona zabytków sztuki sakralnej i sepulkralnej

Stałej konserwacji wymagają cmentarze zabytkowe:

- cmentarz rzymsko-katolicki parafialny w Janowcu Kościelnym z 2 połowy XIX w.,
- cmentarz rzymsko-katolicki w Napierkach.

Dla ewentualnie odkrytych cmentarzy należałoby wykonać dokumentację, w miarę możliwości jak najszybciej, ze względu na zacieraną granicę, coraz trudniejszą ich lokalizację w terenie i postępującą degradację. Obiekty te należałoby otoczyć opieką choć w minimalny

sposób, wykonując niewielkie ogrodzenie i zabezpieczając ewentualne pozostałości nagrobków.

Oprócz dbałości o stare nagrobki konieczna jest pielęgnacja zieleni cmentarnej, wśród której znajdują się liczne stare egzemplarze drzew i krzewów.

Dbalości i stałej konserwacji wymagają zespoły sakralne:

Oneogotycki zespół kościoła parafialnego p.w. św. Jana Chrzyciela z 2 poł. XIX w.,
1kościół rzymsko-katolicki w Napierkach.

8. Budowle i zabytki ruchome objęte ochroną konserwatorską

Budowle objęte ochroną konserwatorską figurujące w rejestrze zabytków (wykaz w części I Studium – Uwarunkowania) – budynki mieszkalne, gospodarcze, dwory, kościoły, budowle techniki – powinny podlegać stałej konserwacji, a wszelkie roboty budowlane związane z nimi prowadzić należy pod nadzorem konserwatorskim. Dla budynków gospodarczych lub mieszkalnych, których nie da się uchronić przed zniszczeniem powinna być wykonana dokumentacja inwentaryzacyjna i fotograficzna.

Zabytki chronione są prawem na mocy ustawy o ochronie dóbr kultury z dnia 15 lutego 1962 r. (z późniejszymi zmianami). Dotyczy to nie tylko konkretnych obiektów, ale również ich otoczenia, które może stanowić o ich walorach artystyczno-historycznych.

Niezbędnym jest więc uzyskanie wytycznych konserwatorskich w przypadku lokalizacji nowych obiektów w strefach ochrony konserwatorskiej. Każdorazowa zgoda Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków wymagana jest również w przypadku remontu obiektów zabytkowych.

Stan obiektów jest różny w zależności od sposobu ich użytkowania, podobnie jak różna jest specyfika poszczególnych obiektów i od tego zależy prowadzenie działań ratowniczych.

Na terenie gminy zachowało się niewiele obiektów wartościowych kulturowo. Są to głównie zagrody o charakterze przysiółków rozproszonych, rzadziej wsi opartych na planowym założeniu. Są to w przewadze wsie i przysiółki drobnoszlacheckie, obecnie w znacznym stopniu zamieszkałe przez chłopów. Mimo, że w większości zabudowa ta nie przedstawia wartości ruralistycznych jest podstawowym elementem krajobrazu kulturowego Poboża.

Przy planowaniu przestrzennym wsi należy zachować ciągłość w kształtowaniu parcelacji, charakterystycznych dla poszczególnych miejscowości. Formy zabudowy powinny nawiązywać do tradycji lokalnych, a więc przede wszystkim budynki parterowe z dachami dwuspadowymi z detalem architektonicznym właściwym dawnym dworkom drobnoszlacheckim.

Ważnym elementem kultury niematerialnej, który stanowi o krajobrazie kulturowym jest nazewnictwo.

Dwuczłonowe nazwy przysiółków stanowią jedną z najbardziej charakterystycznych cech dla osadnictwa drobnoszlacheckiego. Na Pobożu prawie wszystkie złożone nazwy miejscowości dotyczą wsi rodowych, które w wyniku dziedziczenia fortun podlegały działom rodzinnym i rozpadały się na mniejsze przysiółki.

Poboże stanowiło okolicę typowo zaściankową zamieszkałą przez rodowców herbu Trzaska i Pobóg. Wywodząca się z tychże rodów heraldycznych - szlachta tzw. cząstkowa- na terenie powiatu mławskiego w XVI w. stanowiła 36% ogółu ludności.

Po drugiej wojnie światowej zgodnie z dekretem z 1946 r., właściciele majątków powyżej 50 ha musieli opuścić Poboże, a ich ziemie zostały skolektywizowane w PGR-ach. Na terenie gminy Janowiec Kościelny pozostały jednak liczne rody potomków drobnej szlachty

posiadający po wojnie mniejsze gospodarstwa. Stanowią oni do dzisiaj zdecydowaną większość mieszkańców tego terenu.

Z chronologią dziejową związany jest widoczny do dzisiaj ślad, symbol tamtych czasów jakim są sami mieszkańcy terenu gminy zwanego Pobożem oraz nazwy miejscowości i toponimy. Szczególną specyfiką bowiem jest zasiedziałość do dnia dzisiejszego potomków tutejszych

rodów heraldycznych z całą ich tradycją, historią i tożsamością kulturową, charakterystyczną dla drobnej szlachty mazowieckiej. Do tych niezwykle specyficznych cech należy dodać także oryginalność położenia fizjograficznego Poboża.

9. Stanowiska archeologiczne

Teren gminy znajduje się na obszarze szczególnie bogatym w zabytki archeologiczne, co dowodzi niezwykle intensywnego ruchu osadniczego w tym rejonie od najstarszych dziejów historycznych. Przebiegały tędy bowiem odgałęzienia głównych traktów handlowych, ze szlakiem bursztynowym na czele. Do rejestru zabytków zostały wpisane:

- we wsi Bielawy Grzebskie :
 - kurhan kultury wielbarskiej - rej.zab. A-A-142 z 16.10.1996 r
 - kurhan starożytny - rej.zab. A-A-141 z 30.09.1996
- we wsi Bukowiec :
 - kurhan - rej.zab. A-A-261 z 31.12.2000 r
- we wsi Kuce :
 - kurhan starożytny - rej.zab. A-A-186 z 30.06.1997 r
- we wsi Krusze :
 - kurhan starożytny - rej.zab. A-A-188 z 8.06.1998 r
- we wsi Piotrkowo:
 - kurhan - rej.zab. A-A-182 z 30.06.1997 r
- kurhan - wczesna epok żelaza - rej. zab. A-A-183 z dn. 30.06.1997 r.
 - kurhan starożytny rej. zab. A-A-184 z dn. 30.06.1997 r.
- we wsi Pokrzywnica :
 - kurhan - rej.zab. A-A-217 z 5.07.1999 r
 - cmentarzysko wczesnośredniowieczne rej.zab. A-A-259 z 31.12.2000 r
 - cmentarzysko wczesnośredniowieczne rej.zab. A-A-194 z 30.06.1998 r
- we wsi Smolany Żardawy:
 - kurhan - rej.zab. A.A.-192 z 30.06.1998 r
 - grobla wczesnośredniowieczna - rej.zab. A-A-262 z 31.12.2000 r
- we wsi Szczepkowo Borowe:
 - kurhan starożytny - rej. zab. A-A-185 z dn. 8.03.1999 r
- we wsi Szczepkowo Zalesie :
 - cmentarzysko - rej.zab. A-A-193 z 30.06.1998 r
 - kurhan - rej.zab. A-A-195 z 8.07.1998
 - kurhan - rej.zab. A-A-260 z 31.12.2000
- we wsi Zaborowo :
 - kurhan starożytny - rej.zab. A-A-189 z 8.06.1998

Wszystkie te uwarunkowania kulturowe sugerują, że priorytetowym kierunkiem rozwoju gminy Janowiec Kościelny poza ochroną krajobrazu kulturowego powinno być jego maksymalne wykorzystanie w rozwoju agroturystyki oraz edukacji ekologicznej.

10. Obszary leśne

Ochrona lasu powinna polegać przede wszystkim na rozwoju ekologicznego kierunku w gospodarce leśnej, wzmocnieniu funkcji glebo i wodochronnej lasów, wprowadzaniu zmian w składzie gatunkowym drzewostanów, wydłużaniu okresu wegetacyjnego oraz wykluczeniu przeznaczania terenów leśnych na potrzeby nieleśne. Przeznaczenie gruntów leśnych na cele nieleśne reguluje Ustawa z 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. nr 16 poz. 78 z późniejszymi zmianami).

11. Kompleksy gleb chronionych

Z uwagi na słabą jakość gleb w gminie, całkowicie wyłączone z inwestowania powinny być gleby klas III i IVa - zaliczane do kompleksu pszennego dobrego, żytniego bardzo dobrego i żytniego dobrego. Gleby te należy przeznaczać przede wszystkim pod uprawy rolne. Przeznaczenie gruntów rolnych na cele nierolnicze reguluje Ustawa z 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. nr 16 poz. 78 z późniejszymi zmianami).

VI. KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I KOMUNIKACJI

1. Zaopatrzenie w wodę

Zadaniem podstawowym w zakresie ochrony środowiska jest ochrona wód powierzchniowych i podziemnych. Sposób i zakres racjonalnego gospodarowania nimi wynika z bilansu wodno-gospodarczego zlewni rzeki Orzyc.

Zatwierdzone zasoby eksploatacyjne na terenie gminy wynoszą 482,7 m³/h, a ich rzeczywiste wykorzystanie przez wodociągi zbiorowe wynosi ok. 202,0 m³/dobę, tj. 9,2 m³/h czyli zaledwie około 2,0%.

Zapewnienie ochrony wód podziemnych jest niezbędne ze względu na zmniejszające się ich globalne zasoby. Gmina Janowiec Kościelny jest średnio zasobna w wody podziemne. Jakość wód podziemnych jest dość dobra (poza zawartością związków żelaza i manganu), a izolacja ujmowanych użytkowych warstw wodonośnych jest przeważnie dobra (z wyjątkiem północno-wschodniej części gminy oraz dolin rzecznych wypełnionych osadami aluwialnymi).

Pierwsza płytka warstwa wodonośna, z której czerpie się wodę studniami kopanymi jest stosunkowo zanieczyszczona. Na terenie gminy korzysta się w mniejszych miejscowościach i rozproszonej zabudowie z ujęć wody studniami kopanymi dla potrzeb bytowo-gospodarczych. Jednak dla zapobieżenia dalszemu zanieczyszczeniu wód (często ujmowanych dla potrzeb gospodarstw rolnych, inwentarza) niezbędna jest poprawa stanu sanitarnego wsi oraz ograniczenie przenikania do wód substancji biogenych (związki azotu i fosforu). Można to osiągnąć poprzez:

- budowę kanalizacji sanitarnej oraz likwidację nieszczelnych, starych osadników bezodpływowych,
- wyegzekwowanie stosowania płyt gnojowych w indywidualnych gospodarstwach,
- w nowo podłączanych do wodociągów miejscowościach objęcia kontrolą sposobu wykorzystania studni kopanych, dla zapobiegania wykorzystaniu ich na osadniki ściekowe czy składowiska odpadów gospodarczych,
- racjonalne stosowanie nawozów mineralnych i organicznych,
- usunięcie z gruntu nieczynnych instalacji paliwowych i zbiorników przy nieeksploatowanych stacjach paliw (np. głównie w byłych zakładach rolnych w Safronce, Gniadkach).

Ochrona wód podziemnych wymaga również właściwej eksploatacji ujęć wody, a w przypadku jej zaniechania prawidłowego zabezpieczenia ujęć na czas wyłączenia lub likwidacji. Dotyczy to studni na terenie Zakładu Rolnego w Gniadkach, w Wiłuniach, Pokrzywnicy.

Gmina Janowiec jest w znacznym stopniu zwodociągowana (w ok. 70%). Projektowane jest rozbudowa wodociągu Iwany poprzez włączenie do sieci miejscowości: Smolany, Połcie Młode, Szczepkowo Zalesie, Sołdany, Pawelki, Gwoździe, Waśniewo i Krusze. W pierwszym etapie zostanie wykonane około 12 km sieci, natomiast docelowo 45 km.

Do ujęcia w Jabłonowie zostaną podłączone następujące miejscowości: Gołębie Miąchy, Gołębie Siwe, Gołębie Cygany, - Gąsiory, Żabino, Piotrkowo, Grabowo Nadleśnictwo.

Realizacja opisanych zadań zakończy proces wodociągowania gminy Janowiec Kościelny. W momencie włączenia w/w miejscowości do wodociągów zbiorowych należy zlikwidować ujęcia wody eksploatowane dotychczas na tzw. „wylewkę“.

2. Ochrona zasobów wód

Ochrona ilościowa zasobów wód na terenie gminy powinna być prowadzona poprzez odbudowę retencji i renaturyzacji cieków.

Realizacja retencjonowania wody może przebiegać poprzez:

- budowę obiektów inżynierskich, tj. odbudowę dawnych piętrzeń,
- wykorzystanie istniejących warunków hydrologicznych gruntowo-wodnych, szaty roślinnej, tzw. retencja naturalna w formie retencji leśnej, glebowo-gruntowej koryt i dolin rzecznych, naturalnych zbiorników wodnych.

Na terenie gminy Janowiec Kościelny należy objąć ochroną:

- podmokłości: na południowy-wschód od Safronki, powyżej miejscowości Leśniki i poniżej Jabłonowa-Adamy,
- oczka wodne: na gruntach wsi Waśniewo na północ od m. Waśniewo-Gwoździe i na zachód od Kolonii Napierki,
- źródlika rzek.

Natomiast istniejące obiekty hydrotechniczne, które w większości służą również nawodnieniom kompleksów użytków zielonych należałoby odbudować, tam gdzie jest to konieczne i utrzymywać w dobrym stanie technicznym.

3. Odprowadzanie ścieków sanitarnych i deszczowych

Do zadań gminy należą m. in. sprawy budowy kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utylizacji odpadów komunalnych. Obowiązkiem gminy jest też egzekwowanie przestrzegania prawa przez mieszkańców, tj. objęcia nadzorem prawidłowości gromadzenia odpadów płynnych i stałych (kontrola szczelności zbiorników, udokumentowania korzystania z usług usuwania odpadów).

Ze względu na potrzebę zapewnienia możliwości rozwoju gminy, tj. usług, rzemiosła, produkcji np. rolno-spożywczej oraz ze względu na ochronę wód powierzchniowych i podziemnych niezbędne jest jak najszybsze zorganizowanie systemu infrastruktury sanitarnej, poprzez budowę kanalizacji zbiorczej i oczyszczalni ścieków.

Obecnie trwa budowa pierwszej oczyszczalni na terenie gminy w miejscowości Kuce. Docelowo do oczyszczalni dopłyną ścieki z miejscowości Kuce, Janowiec Kościelny i Szlachecki siecią kanalizacyjną o długości 8 420 m. Do punktu zlewnego przy oczyszczalni będą dowożone ścieki z okolicznych miejscowości, głównie centralnej i północnej części gminy.

Gmina Janowiec Kościelny mogłaby rozwiązać docelowo problem oczyszczania ścieków poprzez wybudowanie:

- oczyszczalni w południowej części gminy obsługującej kanalizacją głównie: Jabłonowo, Bielawy i Nową Wieś, a pozostałe okoliczne miejscowości poprzez dowożenie ścieków do punktu zlewnego,
- oczyszczalni dla miejscowości Safronka również z punktem zlewnym obsługującym okoliczne miejscowości.

Oczyszczalnie powinny być technologicznie przystosowane do przyjęcia głównie ścieków dowożonych (np. oczyszczanie w technologii komór typu SBR).

Dla rozproszonej zabudowy (kolonijnej) wiejskiej proponuje się rozwiązanie problemu gospodarki ściekowej w oparciu o oczyszczalnie przyzagrodowe.

4. Gospodarka odpadami

W celu ochrony powierzchni ziemi należy przeprowadzać działania polegające na opracowaniu właściwego "Programu ochrony środowiska" uwzględniającego gospodarkę odpadami komunalnymi dla terenu całej gminy i jego realizację poprzez:

- szybkie wykonanie gminnego składowiska odpadów zapewniającego bezpieczne składowanie odpadów komunalnych. Może być to międzygminne składowisko odpadów wykonane i eksploatowane w porozumieniu z sąsiednimi gminami,
- objęcie każdej miejscowości zbiórką odpadów poprzez ustawienie kontenerów lub pojemników indywidualnych w zależności od zapotrzebowania,
- obok pojemników na odpady, wprowadzanie sukcesywnie w większych miejscowościach dodatkowo, kolejnych pojemników na stłuczkę szklaną, makulaturę, plastik, metale,
- utworzenie firmy prowadzącej zbiórkę odpadów i zajmującej się eksploatacją wysypiska lub powierzenie tego innej specjalistycznej jednostce,
- zapewnienie stałego nadzorowania gromadzenia odpadów przez mieszkańców gminy i zapobieganie powstawaniu "dzikich" wysypisk śmieci,
- wykonanie zarówno w zakładach rolnych, jak i gospodarstwach indywidualnych do składowania obornika płyt gnojowych, gromadzenia nieczystości płynnych w szczelnych zbiornikach (gnojowica, gnojówka, ścieki socjalno-bytowe), wykonanie silosów do kiszzonek.

5. Melioracje

Ochrona gleb oraz poprawa struktury gleb wykorzystywanych rolniczo wymaga wykonania melioracji na terenie gminy. Przy czym istotną sprawą jest by zabiegi melioracyjne nie powodowały daleko idących przekształceń zwłaszcza na terenach użytków zielonych w tym wysychania i likwidacji oczek śródpolnych ważnych w każdym lokalnym bilansie wilgotności agrosystemu.

Analizując potrzeby melioracji, tj. dokończenie zadania „Orzyca Górny“ trwającego od 1990 r. sugeruje się przede wszystkim wykonanie ponownego szczegółowego rozpoznania potrzeb pod względem kształtowania krajobrazu, w tym przestrzeni rolniczej. Przy rozpoznaniu potrzeb należy uwzględnić nakazy i ograniczenia wynikające z form ochrony przyrody. Objęcie ochroną istniejących walorów krajobrazowych, ekosystemów leśnych, zbiorowisk roślinności torfowiskowej (dolina Orzyca), terenów lęgowych ptactwa i innych obszarów stanowiących o pomyślnych warunkach egzystencji organizmów żywych.

Zapewnienie ochrony gleb wymaga:

- ograniczenia przeznaczania gruntów na cele nierolnicze i nieleśne, przy bezwzględnym zachowaniu kompleksów gleb chronionych i przeznaczaniu pod zabudowę gleb V i VI klasy bonitacyjnej,
- prowadzenia systematycznej rekultywacji terenów poeksploatacyjnych i zagospodarowania nieużytków (jest ich w gminie około 1,5% ogólnej powierzchni) poprzez zalesienie,
- racjonalnego stosowania nawozów mineralnych i organicznych (przy uwzględnieniu zasobności gleb w poszczególne makroelementy) i chemicznych środków ochrony roślin.

6. Zaopatrzenie w gaz

Kierunki działań w zakresie uzbrojenia terenu w sieć gazu ziemnego powinny koncentrować się na doprowadzeniu gazu do możliwie największej liczby odbiorców.

Dla gminy należy opracować program gazyfikacji w którym rachunek ekonomiczny będzie stymulował zakres prowadzonych prac. Bariereą mogą stanowić obecnie wysokie koszty prowadzenia sieci, wysokie koszty instalacji wewnętrznych i coraz wyższe ceny gazu. Dla ubożęcej wsi są to zasadnicze ograniczenia. Dodatkową przeszkodą i brakiem opłacalności gazyfikacji gminy może być rozproszony charakter zabudowy.

Techniczna możliwość zaopatrzenia gminy w gaz ziemny będzie po wykonany odejścia od gazociągu wysokociśnieniowego i budowa stacji redukcyjno-pomiarowej I^o. Od gazociągu relacji Płock-Olsztyn przewidziano warunki podłączenia gminy Janowiec Kościelny – odejście do stacji redukcyjnej I^o w rejonie wsi Powierz.

Głównym paliwem gazowym na terenie gminy jest i będzie do chwili udostępnienia gazu ziemnego gaz propan-butan w butlach używany prawie wyłącznie do palenisk kuchennych – gaz ten dostępny jest bez ograniczeń.

7. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Potrzeba budowy nowych linii energetycznych średniego napięcia 15 kV wynikać będzie z „planu rozwoju w zakresie zaspakajania obecnego i przyszłego zapotrzebowania na energię elektryczną i paliwa gazowe”, który powinien być sporządzony dla obszaru gminy. Plan ten uwzględniać powinien ustalenia wynikające z aktualnie obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy oraz okresową analizę zapotrzebowania i wyrównania obciążeń. Prowadzenie sieci realizować należy istniejącymi korytarzami energetycznymi wyznaczonymi przez istniejące linie średniego i wysokiego napięcia.

Usprawnienia funkcjonalne istniejącego systemu energetycznego gminy uwzględniać powinny:

- modernizację sieci,
- realizację przyłączy kablowych,
- rozbudowę stacji transformatorowych 15/0,4 kV w celu skracania obwodów niskich napięć.

8. Telekomunikacja

Dla obsługi telekomunikacyjnej przyjmuje się standard jeden telefon na jedno mieszkanie.

Zakłada się systematyczną przebudowę sieci telefonicznej napowietrznej na kablową światłowodową. 3 centrale telefoniczne w: Janowcu Kościelnym, Nowej Wsi, Powierzu, o ogólnej pojemności 768 numerów pokrywają zapotrzebowanie na łącza na obecnym etapie. Ewentualnie wymagać będą dalszej rozbudowy przy docelowym obciążeniu.

Uzupełnieniem sieci telefonicznej staje się telefonia komórkowa, na potrzeby której może wystąpić potrzeba budowy na terenie gminy stacji bazowej.

9. Komunikacja

Najważniejszą inwestycją w zakresie komunikacji na terenie gminy jest przebudowa drogi krajowej nr 7 do rangi drogi ekspresowej. Modernizacji wymagają również drogi powiatowe i gminne.

Przebudowa drogi nr 7 obejmuje budowę drugiej jezdni i realizację węzłów komunikacyjnych. W opracowanym Studium przyjęto rozwiązania planistyczne zawarte w koncepcji programowo-przestrzennej opracowanej przez Biuro Projektowe „DROMEKS”. Zapewne koncepcja ta nie jest ostateczna. Należy więc elementy rysunku dotyczące przebiegu trasy uważać za orientacyjne. O ostatecznym zaś przebiegu przesądzi zatwierdzona dokumentacja techniczna.

Działania podejmowane dla polepszenia stanu technicznego dróg powiatowych i gminnych powinny zmierzać do:

- dostosowania parametrów technicznych dróg do zakładanej kategorii połączeń,

- skierowania funduszy na bieżące utrzymanie nawierzchni ciągów drogowych przede wszystkim tam, gdzie odbywa się komunikacja autobusowa i ciągów dróg stanowiących połączenie z siedzibą gminy i z siecią dróg krajowych,
- likwidacji niebezpiecznych miejsc.

Przy realizacji nowej zabudowy dążyć należy do wykorzystania istniejących włączeń do ruchu na drogach powiatowych (zjazdy publiczne lub indywidualne).

Sieć dróg gminnych wymaga dalszego inwestowania – utwardzania nawierzchni i stałych remontów.

Dla podniesienia atrakcyjności turystycznej gminy głównie na Obszarze Chronionego Krajobrazu istnieje potrzeba wytyczania ścieżek rowerowych prowadzących do najbardziej atrakcyjnych przyrodniczo i krajobrazowo terenów. Trasy ścieżek powinny być prowadzone przy drogach o najmniejszym nasileniu ruchu, ścieżkami polnymi. Dużą atrakcją turystyczną mogą stać się szlaki turystyki konnej.

VII. OBSZARY OBJĘTE OBOWIĄZKIEM SPORZĄDZENIA PLANÓW MIEJSCOWYCH ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wymagają następujące tereny:

- a) wsie położone przy drodze nr 7, na których układ przestrzenny rzutuje przebudowa tej drogi,
- b) tereny oznaczone jako największe skupiska zabudowy mieszkaniowej i usługowej w miarę uznanych przez gminę potrzeb,
- c) obszar gminy w aspekcie wyznaczenia terenów do zalesienia,
- d) tereny nierozpoznanych inwestycji publicznych, jeżeli ich realizacja jest zgodna z kierunkiem zagospodarowania gminy.

VIII. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH I PROGRAMY RZĄDOWE

- a) Przebudowa drogi krajowej nr 7 do standardów drogi ekspresowej.
- b) Wzrost lesistości gminy.
- c) Budowa składowiska odpadów komunalnych mogącego funkcjonować jako obiekt międzygminny.
- d) Budowa systemów kanalizacyjnych.

Obecnie brak jest programów wynikających z polityki przestrzennego zagospodarowania kraju, które obejmowałyby gminę Janowiec Kościelny.

IX. MIEJSCOWE P L A N Y ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA TERENIE GMINY JANOWIEC, KTÓRE NIE TRACĄ WAŻNOŚCI PO 30 GRUDNIA 2001 R.

Nie tracą ważności po 30 grudnia 2001 r. miejscowe plany zagospodarowania lub zmiany planów miejscowych sporządzone w oparciu o ustawę o zagospodarowaniu przestrzennym z 7 lipca 1994 r. (jednolity tekst Dz. U. Nr 15 poz. 139 z 1999 r.).